

y67-42
2e

Gemeente
Waalwijk

**RICHTLIJNEN VOOR HET MILIEUEFFECTRAPPORT
BEDRIJVENTERREIN HAVEN VII TE WAALWIJK**

INHOUDSOPGAVE

Pagina

Hoofdpunten van de richtlijnen	1
1. Inleiding	3
2. Probleemstelling, doel en besluitvorming	4
2.1 Probleemstelling	4
2.2 Doel	5
2.3 Besluitvorming	5
3. Voorgenomen activiteit en alternatieven	6
3.1 Algemeen	6
3.2 Bouwstenen voor de voorgenomen activiteit en alternatieven	6
3.2.1 Indeling, inrichting en ontsluiting en milieuzonering	6
3.2.2 Aanleg en realisatie	8
3.2.3 Flexibiliteit en fasering	8
3.2.4 Hoofdpijnen van het water-, natuur- en milieubeheer	8
3.3 Alternatieven	9
3.3.1 Nulalternatief/referentie	9
3.3.2 Meest milieuvriendelijk alternatief	9
4. Bestaande milieutoestand, autonome ontwikkeling en milieugevolgen	10
4.1 Bodem, grond- en oppervlaktewater	11
4.2 Ecologie, landschap en cultuurhistorie	11
4.3 Woon- en leefmilieu	12
5. Vergelijking van alternatieven	13
6. Leemten in informatie	13
7. Evaluatieprogramma	14
8. Vorm en presentatie	14
9. Samenvatting van het MER	15

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 29 juli 1998, waarin de Commissie m.e.r. in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in weekblad De Maasroute en het Brabants Dagblad d.d. 30 juli 1998
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

HOOFDPUNTEN VAN DE RICHTLIJNEN

De Commissie voor de milieueffectrapportage heeft de gemeente Waalwijk geadviseerd over de richtlijnen voor het milieueffectrapport bedrijventerrein “Haven VII”. De gemeenteraad van Waalwijk heeft dit advies onverkort overgenomen en vastgesteld in onderstaande richtlijnen.

De hoofdpunten ten aanzien van de vastgestelde richtlijnen luiden:

- ① Geef een zo concreet mogelijke invulling aan het thema “duurzame bedrijvigheid”. Besteed daarbij aandacht aan:
 - maximaliseren van de (stedenbouwkundige en/of bouwkundige) flexibiliteit;
 - zuinig ruimtegebruik;
 - minimalisering van het gebruik van water, energie en grondstoffen;
 - minimalisering van emissies en automobilititeit;
 - een zorgvuldige landschappelijke inpassing en vormgeving van bebouwing en openbare ruimte.
- ② Geef inzicht in de wijze waarop de Sprangse Sloot als ecologische verbindingszone zal worden vormgegeven en in ecologisch en hydrologisch opzicht zal moeten gaan functioneren.
- ③ Geef inzicht in de mogelijkheden voor natuurontwikkeling op en rond het bedrijventerrein.
- ③ Geef aan op welke wijze inhoud wordt gegeven aan het beleid gericht op reductie van mobiliteit (vervoers- en logistiek management) en stimulering van openbaar vervoer en langzaam verkeer.
- ④ Geef inzicht in de wijze waarop inhoud zal worden gegeven aan het minimaliseren van hinder op gevoelige bestemmingen in de omgeving en het minimaliseren van de verontreiniging van bodem, water en lucht.

1. INLEIDING

De gemeente Waalwijk (het college van Burgemeester en wethouders, zijnde "de initiatiefnemer") heeft het voornemen om het huidige bedrijventerrein "Haven" uit te breiden. Hiertoe zal een nieuw bedrijventerrein worden ontwikkeld van 96 hectare bruto: "Haven VII". Het te ontwikkelen bedrijventerrein sluit aan de westkant aan op het reeds ontwikkelde bedrijventerrein.

Bij brief van 29 juli 1998¹ is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER). De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in *de Maasroute en het Brabants Dagblad*².

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in deze richtlijnen 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

Bij de opstelling van haar advies heeft de Commissie rekening gehouden met de adviezen, commentaren en opmerkingen⁴, die zij in afschrift van het bevoegd gezag heeft ontvangen.

De gemeenteraad van Waalwijk heeft als bevoegd gezag het advies van de commissie M.e.r. vervolgens onverkort overgenomen.

¹Zie bijlage 1.

²Zie bijlage 2.

³De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴Bijlage 4 geeft een lijst van deze reacties.

2. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onderdeel c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

2.1 Probleemstelling

In de startnotitie en de Ontwikkelingsvisie Waalwijk-Noord is al informatie gegeven over de aanleiding, noodzaak, locatiekeuze en invulling van het te ontwikkelen bedrijventerrein. Deze informatie kan in het MER worden overgenomen.

Als aanvulling op deze informatie dient de behoefte aan bedrijventerreinen in het MER ook vanuit een wat ruimer perspectief te worden beschreven⁵. Gegeven het huidige uitgifte tempo op "Haven VI" is immers niet uitgesloten dat de in "Haven VII" te ontwikkelen terreinen in een zeer kort tijdbestek zullen worden uitgegeven en ook na de uitgifte van "Haven VII" een grote behoefte aan bedrijventerreinen zal blijven bestaan.

In het MER dient te worden ingegaan op de vraag in hoeverre in (een deel) van de behoefte aan bedrijventerreinen kan worden voorzien door bestaande bedrijventerreinen in de gemeente Waalwijk te herstructureren. Daarnaast dient in het MER inzicht gegeven te worden in de locaties die in de nabije toekomst ontwikkeld kunnen of zullen gaan worden. Bij de schets van dit 'ruimere perspectief' kan naast de Ontwikkelingsvisie Waalwijk-Noord gebruik worden gemaakt van de informatie uit het Economische beleidsplan.

In het MER dient inzicht te worden gegeven in het gronduitgiftebeleid dat door de gemeente voor "Haven VII" zal worden gehanteerd. Gezien de grote belangstelling die reeds voor het bedrijventerrein "Haven VII" is getoond, kan bij de uitgifte van terreinen, selectief te werk worden gegaan.

De gronduitgifte zal met name gericht moeten zijn op bedrijven die gunstige werkgelegenheidseffecten⁶ combineren met geringe milieueffecten.

Aangegeven moet worden welk type bedrijven de gemeente Waalwijk wil aantrekken en in welke mate de gemeente daarin kan sturen (acceptatiecriteria).

2.2 Doel

Uit de probleemstelling moet een concrete en duidelijke omschrijving van het doel (of de doelen) worden afgeleid. Daarbij moeten ook de doelen ten aanzien van milieubescherming en -verbetering worden aangegeven. Doelen moeten zodanig worden beschreven, dat ze kunnen dienen voor de afbakening van te beschrijven alternatieven.

Uit de startnotitie, de ontwikkelingsvisie Waalwijk-Noord en de informatie die door de gemeente Waalwijk tijdens het locatiebezoek is verstrekt, blijkt dat de gemeente Waalwijk voor de ontwikkeling van bedrijventerrein "Haven VII" en de herstructurering van het bestaande bedrijventerrein "Haven" een hoog ambitieniveau nastreeft. Geadviseerd wordt in het MER bij de formulering van de doelstellingen een zo concreet mogelijke invulling te geven aan het thema

⁵Zie ook reactie 2 (bijlage 4).

⁶Een groot aantal werknemers per hectare.

“duurzame bedrijvigheid”. Hierbij dient te worden aangegeven hoe wordt omgegaan met onderwerpen als flexibiliteit, groen- en water, zuinig ruimtegebruik⁷, vervoersmanagement en energie- en milieumanagement.

In het MER moet worden aangegeven in welke mate de voorgenomen activiteit en de alternatieven voldoen aan het hoge ambitieniveau (doelbereik).

2.3 Besluitvorming

Kort moet worden aangegeven welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) gelden bij de voorgenomen activiteit. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's, (ontwerp)plannen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd. De 'hardheid' van de verschillende randvoorwaarden en de bestuurlijke status van nota's dient in het MER te worden vermeld.

Aangegeven moet worden of er in (de omgeving van) het studiegebied gebieden liggen, die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen. De consequenties hiervan voor de ontwikkeling van alternatieven moeten eveneens worden aangegeven. Tevens moet beschreven worden welke maatstaven voor de afweging van alternatieven⁸ (bijvoorbeeld grens- en streefwaarden) aan het milieubeleid worden ontleend.

Het MER dient aan te geven dat het is opgesteld ten behoeve van het vaststellen van het bestemmingsplan “Haven VII” door de gemeenteraad van Waalwijk.

Daarnaast dient te worden beschreven welke procedure en welk tijdpad wordt doorlopen en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken. Tot slot moeten de besluiten worden aangegeven die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren.

⁷Zie ook reactie 2 (bijlage 4).

⁸Zie ook hoofdstuk 5 van dit advies.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

3.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Het verdient aanbeveling om bij de beschrijving onderscheid te maken tussen activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (inrichting/aanleg), de gebruiksfase (gebruik en beheer) en de beëindigingsfase (herstructurering, sloop).

3.2 Bouwstenen voor de voorgenomen activiteit en alternatieven

De voornaamste onderwerpen waarover besluitvorming plaatsvindt, en dus tevens de belangrijkste bouwstenen voor de ontwikkeling van alternatieven en varianten zijn:

- indeling, inrichting, ontsluiting en milieuzonering;
- aanleg en realisatie;
- flexibiliteit en fasering;
- hoofdlijnen van het water-, natuur- en milieubeheer.

Deze aspecten, die niet los van elkaar kunnen worden gezien, worden verder uitgewerkt in § 3.2.1 tot en met § 3.2.4. In het MER dient tevens te worden aangegeven welke preventieve en mitigerende maatregelen deel uitmaken van de betreffende alternatieven en varianten.

3.2.1 Indeling, inrichting en ontsluiting en milieuzonering

Ruimtelijke opzet

De ruimtelijke opzet van het plangebied moet worden beschreven en in kaart worden gebracht, dit mede in relatie tot de ruimtelijke onderlegger (geomorfologische, en landschappelijke structuren, waterhuishoudkundige en ecologische patronen).

Daarbij moeten aan de orde komen:

- de ruimtelijke inpassing in de landschappelijke en ecologische structuur;
- de verdeling openbare ruimte - uitgeefbare ruimte;

- de verdeling gebouwd - verhard - groen - water;
- mogelijkheden voor dubbel grondgebruik⁹.

⁹Bijvoorbeeld in de vorm van ondergrondse opslag, een tweede bedrijfsvloer of parkeren op het dak.

Ontsluiting van het bedrijventerrein

Alternatieven of varianten kunnen verschillen voor wat betreft de afwikkeling van en mogelijkheden voor het goederenvervoer en personenvervoer.

Ten aanzien van het goederenvervoer moet aandacht worden besteed aan:

- ontsluiting en toegankelijkheid via de weg (bereikbaarheid);
- mogelijkheden voor logistiek management;
- indirecte effecten zoals geluidhinder en congestievorming;
- multimodale vervoersmogelijkheden (weg-water) onder andere door herstructurering van de het bestaande bedrijventerrein "Haven" (huidige bedrijven aan de kade)¹⁰.

Ten aanzien van het personenvervoer moet in ieder geval aandacht worden besteed aan:

- de mogelijkheden voor georganiseerd bedrijfsvervoer, vervoermanagement en mogelijke lijnvoering van openbaar vervoer¹¹ in relatie tot de interne wegenstructuur en de aansluiting op het bestaande wegennet;
- de mogelijkheden om voorzieningen voor bedrijventerrein "Haven VII" en de bestaande aangrenzende bedrijventerrein te combineren;
- de ontsluitingsstructuur voor langzaam verkeer (directheid en aantrekkelijkheid) van zowel interne routes als de aansluiting op het bestaande fietsroute net¹².

Milieuzonering

Door middel van zonering dient een contour rondom het terrein te worden bepaald waarbuiten geen hinder voor omwonenden vanuit een bepaald aspect mag optreden. Vervolgens dient te worden bepaald welke categorieën van bedrijvigheid waar op het terrein zullen worden toegelaten, in verband met de hinder die zij veroorzaken.

In het MER dient onderzocht te worden of het zinvol is om varianten te onderscheiden ten aanzien van de zonering (situering) van de verschillende bedrijvencategorieën op het bedrijventerrein¹³.

Indien zogenaamde "grote lawaaimakers" worden toegelaten dient het MER aan te geven wat hiervan de feitelijke en procedurele consequenties zijn (zonering industrielawaai).

3.2.2

Aanleg en realisatie

In hoofdlijnen dient te worden aangegeven hoe het plan- en studiegebied waterhuishoudkundig wordt ingericht (ontwatering en afwatering in relatie met de wijze van bouwrijp maken).

Het MER dient aan te geven in welke mate en op welke wijze wordt gestreefd naar een duurzaam watersysteem waarbij opvang, behandeling en wijze van afvoer van afvalwater- en hemelwaterstromen belangrijke aandachtspunten zijn.

Ook ontwikkeling van natuur-elementen zoals bijvoorbeeld vijvers en/of sloten met flauwe taluds, het inrichten van moerasstroken als helofytenfilter, het aanbrengen van kleine opgaande elementen et cetera kan bijdragen aan realisering van een duurzaam watersysteem.

¹⁰Zie ook reactie 2 (bijlage 4).

¹¹Onderzoek toont aan dat de verhuizing van een bedrijf hét moment is waarop werknemers hun vervoermiddelenkeuze heroverwegen.

¹²Met name de richtingen Waalwijk-centrum, Waalwijk-Besoyen, Landgoed Driessen/Sprang, Capelle/Vrijhoeve, Drongelen/veer en in minder mate Drunen.

¹³Zie ook reactie 2 (bijlage 4).

Ten slotte dient te worden aangegeven op welke wijze duurzaam grondstoffengebruik (gesloten grondbalans, bouwmaterialen en materialen in de grond- weg- en waterbouw) zal worden bevorderd.

3.2.3 Flexibiliteit en fasering

In het MER dient te worden aangegeven welke mate van flexibiliteit in de alternatieven en varianten is opgenomen. Onder flexibiliteit kan hier het vermogen worden verstaan om zonder aanzienlijke gevolgen voor het milieu tijdens de planfase, de gebruiksfase of de beheersfase in te spelen op veranderende maatschappelijke en economische behoeften.

Door een goede fasering kunnen mogelijke negatieve effecten tijdens de aanlegfase, zoals geluids- en trillingshinder van bouwverkeer, congestie op aanvoerwegen die nog niet zijn verlengd of verbreed en het onvoldoende aanwezig zijn van draagvlak voor openbaar vervoer, worden verminderd.

In het MER dient te worden aangegeven op welke wijze de fasering van aanleg en uitgifte zowel in ruimte als in tijd plaats zal vinden. Daarnaast dient te worden aangegeven in hoeverre de gekozen structuur (ontsluiting, water, groen, uit te geven terreinen) geschikt is om wijzigingen in de genoemde behoeften, met minimalisering van gebruik van energie, water en grondstoffen en beslag op schaarse en ecologische waardevolle ruimte, op te vangen.

3.2.4 Hoofdpijnen van het water-, natuur- en milieubeheer

Dit betreft met name:

- de wijze waarop milieuvriendelijke bedrijfsinterne maatregelen gericht op het beperken van grondstoffengebruik, energie en water, alsmede het reduceren van emissies naar bodem¹⁴, water en lucht¹⁵ worden gestimuleerd;
- de wijze waarop een ecologisch en landschappelijk blijvend aantrekkelijke omgeving wordt gewaarborgd en natuurvriendelijk beheer van het bedrijventerrein plaatsvindt;
- de zorg voor de kwaliteit van de openbare ruimte, waaronder ook de sociale veiligheid (toezicht, bewaking).

3.3 Alternatieven

De keuze van de alternatieven en varianten moet worden gemotiveerd. In het MER zijn vooral de milieuelementen voor deze keuze van belang. Voor onderlinge vergelijking moeten de milieueffecten van de alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven.

¹⁴Bijvoorbeeld vloeiendvrije vloeren op plaatsen waar kans lekkage bestaat (bijvoorbeeld laad- en loosinrichtingen en parkeerplaatsen voor vrachtwagens).

¹⁵Bijvoorbeeld afscherming (overkapping) van hinderlijke activiteiten (bijvoorbeeld laden en lossen).

3.3.1 Nulalternatief/referentie

Er is geen sprake van een reël nulalternatief. In het MER kan worden volstaan met het beschrijven van de huidige milieusituatie, inclusief de autonome ontwikkeling. De milieugevolgen van de alternatieven moeten concreet worden gemaakt door vergelijking met deze referentie.

3.3.2 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer en moet uiteraard binnen zijn of haar competentie liggen.

Als blijkt dat het voorkeursalternatief (bestemmingsplanalternatief) aan de door de gemeente nader geconcretiseerde eisen ten aanzien van duurzaamheid voldoet, kan het meest milieuvriendelijke alternatief beperkt blijven tot een verdere optimalisering.

Aandacht wordt daarbij gevraagd voor:

- maximaliseren van de (stedenbouwkundige en/of bouwkundige) flexibiliteit;
- maximale inzet op vervoers- en logistiekmanagement, openbaar vervoer en langzaam verkeer;
- zuinig ruimtegebruik;
- een zorgvuldige landschappelijke inpassing en vormgeving van bebouwing en openbare ruimte;
- minimalisering van het gebruik van water, energie en grondstoffen;
- een optimale benutting van de mogelijkheden voor ontwikkeling of versterking van natuur op en rondom het terrein;
- het maximaal compenseren van natuurwaarden die verloren gaan als gevolg van aanleg van het bedrijventerrein.

BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEU-GEVOLGEN

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, moet worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten.

Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten.

Als niet zeker is of bepaalde ingrijpende activiteiten (bijvoorbeeld ombouw tot autosnelweg van de N261 en de reconstructie van de aansluitingen op de A59) zullen doorgaan of niet, dan kunnen hiervoor verschillende scenario's worden gebruikt.

Het studiegebied moet op kaart worden aangegeven en omvat de locatie en haar omgeving, voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen gaan optreden. Per milieuaspect (lucht, bodem, water, enz.) kan de omvang van het studiegebied verschillen. Tevens moet op kaart een overzicht worden gegeven van de in het studiegebied gelegen gevoelige gebieden en objecten zoals de Maasoever en het natuurgebied tussen de A59 en het oude spoorbaan tracé.

Milieugevolgen

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu moet, waar nodig, de ernst worden bepaald in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigeerbaarheid en compenseerbaarheid;
- naast negatieve effecten moet ook aan positieve effecten aandacht worden besteed (bijvoorbeeld de mogelijkheid om door een verbetering van de verkeersstructuur (aansluiting N261) congestie en verkeersoverlast elders te verminderen);
- expliciet dient te worden ingegaan op cumulatie van geluidseffecten (bedrijventerrein en weg) en de gevolgen hiervan voor de verstoring van fauna;
- de manier waarop milieugevolgen zijn bepaald dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal.

4.1 Bodem, grond- en oppervlaktewater

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

In het MER dient inzicht te worden gegeven in de:

- bodemopbouw en bodemeigenschappen;
- de grondwaterstromingssituatie (zowel diepe als ondiep) en de kwel/wegzijgingssituatie;
- locaties waar grondwateronttrekking plaatsvindt;
- oppervlaktewaterkwaliteit en stromingspatroon¹⁶.

Milieugevolgen

In het MER dient inzicht te worden gegeven in de gevolgen van:

- de aanleg van het terrein op de bodemopbouw;
- de aanleg van het terrein op grondwaterstroming en kwaliteit en stromingspatroon van het oppervlaktewater;
- inrichting van een duurzaam watersysteem op het stromingspatroon en kwaliteit van het oppervlaktewater;
- de aanleg van de ecologische verbindingszone op het stromingspatroon en de kwaliteit van het oppervlaktewater.

4.2 Ecologie, landschap en cultuurhistorie

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

In het MER dient inzicht te worden gegeven in:

- het voorkomen van beschermde gebieden (reservaat-, beheers- en/of natuurontwikkelingsgebied);
- de ecologische structuur (samenhang met omliggende natuurkerngebieden), verbindingen en barrières;
- het voorkomen van plantensoorten en vegetatietypen (met name water- en oevervegetaties en indicaties met betrekking tot de leefomgeving);
- faunistische kenmerken (avifauna, kleine zoogdieren) en indicaties met betrekking tot de leefomgeving;
- typering van de kwaliteit van het ecosysteem op grond van kenmerkendheid, zeldzaamheid en diversiteit;
- visueel-ruimtelijke kenmerken zoals verkavelingspatronen, landschappelijke structuren, begroeiing, dijken en dergelijke.

Milieugevolgen

In het MER dient inzicht te worden gegeven in de:

- achteruitgang kwaliteit leefmilieu door tijdelijke of permanente verandering van abiotische omstandigheden;
- verdwijning leefgebied inclusief levensgemeenschappen (flora en fauna);
- verstoring door geluidsbelasting, verontreiniging en licht;
- effecten op bestaande natuur (flora, fauna) en ontwikkelingsmogelijkheden voor nieuwe natuur;

¹⁶Onder andere Lage leiding/ Sprangse sloot in relatie tot de voorgestelde ontwikkeling tot ecologische verbindingszone.

- versterking uitwisselingsmogelijkheden (verbindingszone Sprangse sloot) natuurkerngebieden, toename natte milieus in/rondom Sprangse sloot;
- mogelijkheden voor vergroten natuurwaarde in natuurkerngebieden (bijvoorbeeld aanvullende inrichting Gansooierse uiterwaard);
- landschappelijke gevolgen (visueel, structuren) van de voorgenomen activiteit¹⁷.

4.3 Woon- en leefmilieu

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

In het MER dient inzicht te worden gegeven in:

- het aantal woningen met een geluidbelasting boven de 50, 55 en 60 dB(A) (industrielawaai en verkeerslawaai¹⁸;
- het geluidbelast oppervlak recreatie- en natuurgebied boven de 45 c.q. 40 dB(A);
- eventuele zonering rond het industrieterrein;
- beschrijving van de huidige luchtkwaliteit (geur, stof);
- huidige knelpunten ten aanzien van de verkeersveiligheid, externe veiligheid en/ of sociale veiligheid.

Milieugevolgen

In het MER dient inzicht te worden gegeven in de:

- gevolgen van industriële activiteiten en toename van het wegverkeer voor de geluidhinder (aantallen gehinderden, geluidbelast oppervlak en geluidsbelasting op woningen);
- beschrijving van de emissies naar de lucht en de veranderingen in de luchtkwaliteit (inclusief geur en stof) als gevolg van verkeer en industriële activiteit;
- geluids-, trillings- en stofoverlast tijdens de aanlegfase;
- de toename of afname van de verkeersveiligheid, externe veiligheid en sociale veiligheid¹⁹.

¹⁷De effecten op het landschap dienen bij voorkeur te worden verbeeld met behulp van aanzichtstekeningen of fotomontages.

¹⁸Dit zijn achtereenvolgens de voorkeurswaarde industriellawaai voor bestaande woningen, de maximale ontheffing industriellawaai voor geprojecteerde of nieuw te projecteren woningen en de maximale ontheffing industriellawaai voor aanwezige dan wel in aanbouw zijnde woningen.

¹⁹Aantal sociaal onveilige routes en het potentiële gebruik daarvan.

5. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden.

Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Aanbevolen wordt bij de verschillende alternatieven ook een indicatie van de kosten te geven.

6. LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieuinformatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

7. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

Bij het besluit moet worden aangegeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft. Het is denkbaar dat hierbij aansluiting gezocht wordt op een regulier systeem van gemeentelijke milieumonitoring.

8. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie wordt verder aanbevolen om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen;
- ook met behulp van verbeeldingen in de vorm van fotomontages, schetsen en collages een indruk te geven van de beoogde inrichting. De ontwikkelingsvisie kan hierbij als referentie dienen.

9. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het meest milieuvriendelijke alternatief;
- belangrijke leemten in kennis.

Bijlage 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
2. Provinciaal Planologische Commissie Noord-Brabant
3. De commissie m.e.r.

